

KARLSTADS KOMMUN**KOMMUNLEDNINGSKONTORET****Stadssekretariatet****Remissvar** 2017-09-12

Per Wiker, 054 - 540 10 14

per.wiker@karlstad.se

Remissvar – Remiss - Förslag för en stärkt minoritetspolitik (SOU 2017:60)

Dnr KS-2017-387 Dpl 01

Sammanfattning

Karlstads kommun har erbjudits möjlighet att yttra sig över, ”Nästa steg? Förslag för en stärkt minoritetspolitik” (SOU 2017:60). Kommunen lämnar dels några allmänna synpunkter, dels särskilda kommentarer till några av förslagen.

Karlstads kommuns synpunkter**Allmänna synpunkter**

Utredarens bedömning är att lagen om nationella minoriteter i princip varit verkninglös. Detta förklaras i huvudsak av att landets kommuner visar ett bristande intresse för frågan och inte anser att lagen berör dem. Man nämner också bristande kunskaper hos såväl lärare inom grundskolan som bland landets journalister.

Även om vi kan bli bättre på många områden, vänder sig Karlstads kommun mot denna generaliserande beskrivning. Kommunens verksamhet riktar sig till samtliga medborgare/medlemmar/invånare, oavsett om det är majoriteter, minoriteter, grupper, föreningar, företag eller enskilda individer. Vi har under våren 2017 svarat på den särskilde utredarens enkätfrågor kring hur Karlstads kommun arbetar utifrån lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Där konstaterar vi exempelvis att någon separat information som avgränsats till just de nationella minoriteternas rättigheter visserligen inte har gått ut, men vid samtal med kommunens verksamheter om vad de gör på området ges samma budskap – nämligen att man alltid försöker lösa önskemål utifrån de behov som uppstår. Kommunens ambition är att alla ska kunna ta del av information och verksamhet på ett så korrekt och individuellt sätt som möjligt. Det är själva grundpelaren för vårt kommunala uppdrag och är en grundingrediens i allt vårt arbete och i våra styrdokument. För att utveckla våra ambitioner inom några särskilt viktiga områden finns råd inrättade – bland annat ett Mångfaldsforum som består av fem förtroendevalda och en tjänsteman, som särskilt är inriktad mot mångfalds- och integrationsfrågor.

De nationella minoriteterna ingår som en självklar och naturlig del i kommunens verksamhet. Samråd sker inom ramen för ordinarie verksamhet och med kommunens strategiska plan som utgångspunkt. En av den strategiska planens hörnstenar är att vara en kommun för alla och att ingen ska diskrimineras. Frågor som berör särskilda grupper i samhället diskuteras i möjligaste mån i samråd med de som berörs, precis enligt ambitionen i lagen om nationella minoriteter. Kommunen har en strategi för medborgardialog och på kommunens hemsida finns information om pågående dialoger. I det tidigare nämnda Mångfaldsforum lyfts alltså mångfaldsfrågor upp. Inom äldreomsorgen har Karlstads kommun kartlagt samtliga de språk som brukare och anställda inom omsorgen talar, i syfte att i möjligaste mån tillgodose alla individuella behov. Vid den senaste undersökningen talade ingen meänkieli eller samiska, vare sig bland brukare eller bland personal. Finska talas däremot av både brukare och personal. Inom skolan erbjuds samtliga minoritetspråk modersmålsundervisning och information sker inom ramen för skolans ordinarie verksamhet, bland annat genom särskilt framtagna informationsbroschyrer och på kommunens hemsida.

Vår uppfattning är att verksamheterna löser uppkomna behov för kommunens invånare och vi känner inte igen oss i den generella bilden att vi inte anser att de nationella minoriteterna rör oss. Mer specifikt hur och på vilka områden utredaren anser att kommunerna brister gentemot våra minoriteter och vilka delar av lagen vi därmed bryter mot framgår inte. Man får snarare känslan av ett allmänt missnöje och en uppfattning att kommunerna helt enkelt borde kunnat göra mer. Detta är svårt att bemöta. Den bristande efterfrågan som utredaren menar att kommunerna lämnar som motiv i sina svar kan hänföras till just det faktum att vi anser oss uppfylla lagen och inte heller fått några specifika signaler om annat. Ett sätt att bemöta problemet med att kommunen inte uppfattar den efterfrågan som finns, hade i så fall varit att införa en rätt att utöver laglighetsprövning göra det möjligt med någon form av besvärsmått för när man anser att kommunen brutit mot lagen om nationella minoriteter - ett steg man dock väljer att inte ta. Att till så stor del hänföra ansvaret till kommunernas ointresse och bristande förmåga att uppfatta efterfrågan gynnar ingen, allra minst de nationella minoriteterna.

Utredningen påtalar risken för att minoritetsfrågan tenderar att bli en stuprörsfråga, ett faktum som gör det extra svårt för Karlstads kommun att förstå att det integrerade sätt som kommunen arbetar på av utredaren tolkas som ett ointresse för de nationella minoriteterna. Värt att notera är också att utredningen själva föreslår att en separat myndighet ska inrättas för särskild hantering av minoritetsfrågan. Trots att man i utredningen inledningsvis säger att målet med en minoritetspolitik inte kan vara ett "särskilt minoritetsinflytande över all verksamhet som bedrivs av det allmänna" är det snarast just den signalen utredningen sänder ut när den integrerade verksamhet som riktar sig till alla medborgare och som är kommunens modell inte anses tillräcklig.

Karlstads kommun instämmer alltså inte i den generella analys som utredaren gjort och anser att skärpningen av lagen som en följd av detta inte träffar målet fullt ut. De föreslagna förändringarna kommer som helhet att ha en relativt liten betydelse för de nationella minoriteternas faktiska situation.

Kommentarer kring vissa avsnitt

4.2.2 En stärkt medvetenhet om minoritetspolitiken

Att formulera kommunala planer är i sig generellt sett ingen lösning på eventuella problem, men Karlstads kommun håller ändå med om att det kan finnas ett värde i att samla det vi gör på minoritetsområdet och att koppla det till en tydlig uppföljning. Förutsättningen är att den kan integreras i ordinarie strategier och planer - och inte bli ett sidovagnsprojekt. Vad gäller kravet att kommunerna ska åläggas göra de kartläggningar som behövs för det minoritetspolitiska arbetet vill vi betona de risker som blivit tydliga de senaste åren, där gränsen mot otillåtna register och reglerna i personuppgiftslagen är synnerligen viktiga att beakta. En faktor i minoritetsfrågan är att vi faktiskt inte vet exakt vilka eller hur många i kommunen som identifierar sig med en viss minoritet och det är en grannliga uppgift att ta reda på dessa uppgifter i en kartläggning.

4.2.3 En tydligare informationsskyldighet

Att informera om det allmännas ansvar i mer generella ordalag är vällovligt men möjligen en smula oprecist. *Vilka* vi ska informera och *om vad* vi ska informera utöver det som står i lagen borde vara mer väsentligt att klargöra vid en tydligare kravställning på kommunen, än *att* vi ska göra det.

4.3.2 Ett förtydligande av vad det innebär att samråda

En stor del av kommunens uppgift är dialog med våra medborgare. Det är en fråga vi tar på största allvar och lägger mycket energi på. Karlstads kommun har drivit flera medborgardialogsprojekt och utvecklat de demokratiska samtalen de senaste åren. I dialogen ingår alla som berörs och som vill delta. Ju fler desto bättre. Det är i kommunen som mycket av samtalen i samhället lämpligen sker eftersom kommunens verksamhet sker i medborgarnas vardag. Alla inbjuds och uppmuntras att delta i dialogen - men samtidigt kan en väl fungerande dialog aldrig enbart vara kommunens ansvar. Vad gäller utredningens förslag att kommunen inte ska vända sig till "representanter för minoriteterna", finns det en risk att detta leder till dubbla signaler. Om nu minoriteter organiserat sig i föreningar, som dessutom föreslås få utökat stöd från staten genom utbildningar och bidrag, verkar det underligt att inte samtala med dem i första hand. Hur kommer dessa föreningar att reagera och vilken roll kommer de egentligen att få i det fortsatta arbetet?

Som en avslutande kommentar till utredningens förslag konstaterar Karlstads kommun att utredningen på ett lite oprecist sätt blandar vad kommunerna är skyldiga att göra beroende på om man är förvaltningsområde eller inte och även vad det mer specifikt är man ska göra. Det faktum att olika regler gäller för kommuner som ingår i förvaltningsområde och de som inte gör det ställer extra stora krav på att vara tydlig med begreppen. Utredningen blandar i detta avseende i såväl löpande text som i förslagen begrepp som "myndighet", "förvaltningsmyn-

dighet”, ”myndighet inom förvaltningsområde” och ”kommuner och landsting” på ett sätt som ibland gör det otydligt vilka som egentligen avses omfattas av förslagen.

Per-Samuel Nisser
Kommunstyrelsens ordförande

Ulf Nyqvist
Kommundirektör